

Orzeczenia wydawane przez sądy, jak i inne rozstrzygnięcia podejmowane w procesie stosowania prawa, zależą nie tylko od tekstu przepisów, ale przede wszystkim od interpretacji tego tekstu, a więc od użytych narzędzi interpretacyjnych (takich jak słowniki, materiały legislacyjne, kanony interpretacyjne). Skutkuje to różnym rozumieniem tych samych przepisów, a nawet tworzeniem się rozbieżnych linii orzeczniczych, czyli sytuacją, w której w tym samym stanie prawnym i takim samym stanie faktycznym sądy wydają skrajnie różne rozstrzygnięcia.

Większość narzędzi i wskazówek interpretacyjnych nie jest częścią prawa i nie wynika z przepisów, ale raczej z przyjętej praktyki orzeczniczej czy poglądów prezentowanych w piśmiennictwie. Innymi słowy, organy stosujące prawo, stosują nie tylko prawo jako takie, ale też szereg dodatkowych wskazówek o pozaprawnym charakterze. Wpływ narzędzi i dyrektyw tworzących „prawo interpretacyjne” na treść rozstrzygnięć zachęca, by zastanowić się nad statusem prawa interpretacyjnego jako takiego oraz nad statusem poszczególnych jego elementów.

Pierwszym celem prowadzonych badań jest określenie, jaki jest status prawa interpretacyjnego, a przede wszystkim – czy jest on jednolity, czy też różni się w zależności od kultury prawnej. Drugim celem jest ustalenie, czy możliwe i zasadne jest stworzenie hierarchii narzędzi interpretacyjnych stosowanych w procesie wykładni prawa w wybranych krajach. Badania mają charakter komparatystyczny – porównywane będzie prawo polskie, prawo krajów *common law* oraz prawo hiszpańskie.

Badania mają charakter komparatystyczny – porównywane będzie prawo polskie, prawo krajów *common law* oraz prawo hiszpańskie. Wybór systemu anglosaskiego wynika stąd, że to właśnie w krajach *common law* przeprowadzono badania, które pozwoliły stwierdzić, że prawo interpretacyjne nie tylko nie daje jednoznacznych odpowiedzi, ale nawet komplikuje rozumienie tekstu prawnego. System anglosaski różni się od systemu polskiego i hiszpańskiego. Porównanie różnych systemów może prowadzić do interesujących rezultatów. Wybór systemu hiszpańskiego wynika nie tylko z faktu, że różni się on od systemu *common law*, ale też stąd, że oferuje szereg rozwiązań, które nie są spotykane w prawie polskim. Dokonywana analiza byłaby nie tylko rozszerzeniem badań przeprowadzonych w krajach *common law* na Polskę i Hiszpanię, ale również uzupełnieniem tych badań.

Analiza i porównanie katalogu i hierarchii narzędzi interpretacyjnych w Polsce, Hiszpanii i krajach *common law* może prowadzić do interesujących wniosków oraz umożliwić ocenę wpływu kultury prawnej na status prawa interpretacyjnego i wybór narzędzi interpretacyjnych. Jeżeli okaże się, że wpływ ten jest znikomy, wciąż będzie to szansa na znalezienie uniwersalnych odpowiedzi dotyczących korzystania z narzędzi interpretacyjnych w procesie wykładni prawa.

Metodą badań będzie analiza orzecznictwa sądowego oraz piśmiennictwa prawniczego, *interpretation acts* oraz inne aktów prawnych, w których mogą znajdować się narzędzia interpretacyjne lub dyrektywy preferencji tych narzędzi. Pozwoli to w szczególności ocenić wpływ kultury prawnej na status prawa interpretacyjnego. Badania byłyby szansą odnalezienia reguły identyfikującej narzędzia interpretacyjne w różnych kulturach. Ponadto pozwoliłyby podzielić narzędzia interpretacyjne ze względu na ich status. Badania mogłyby przyczynić się także do pobudzenia dyskusji o sposobach i ograniczeniach realizacji takich wartości jak pewność prawa.